АБ ХОДЗЕ ВЫКАНАННЯ РАШЭННЯЎ САКАВІЦКАГА (1965 г.) ПЛЕНУМА ЦК КПСС і ЗАДАЧАХ НА 1966 СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫ ГОД

Даклад сакратара ЦК КП Беларусі таварыша Ф. А. СУРГАНАВА

Таварышы! Сёлетні сельскагаспадарчы год у Беларусі, як і ва ўсёй нашай краіне, прайшоў пад знакам настойлівай барацьбы за ажыццяўленне рашэнняў сакавіцкага Пленума ЦК КПСС, які распрацаваў буйныя палітычныя і арганізацыйна-эканамічныя меры далейшага ўздыму сельскай гаспадаркі. Сярод гэтых мер — устанаўленне стабільных планаў, павышэнне нарыхтоўчых цэн і ўвядзенне новай сістэмы закупак звышпланавай прадукцыі па павышаных цэнах, умацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы, павышэнне матэрыяльнай зацікаўленасці калгаснікаў і рабочых саўгасаў. Усё гэта стварыла неабходныя ўмовы для паляпшэння кіраўніцтва сельскай гаспадаркай, умацавання эканомікі калгасаў і саўгасаў.

Рашэнні Пленума ЦК КПСС выклікалі вялікі палітычны і працоўны ўздым у вёсцы, сталі галоўнай накіроўваючай сілай у рабоце партыйных, савецкіх і гаспадарчых органаў па кіраўніцтву сельскай гаспадаркай.

Пленум ЦК КПСС і сёмая сесія Вярхоўнага Савета СССР, якія адбыліся ў пачатку снежня гэтага года, разгледзелі пытанні аб народнагаспадарчым плане і бюджэце Савецкай краіны на 1966 год — першы год новай пяцігодкі. Зацверджаны на надыходзячы год план і бюджэт нашай рэспублікі, якія прадугледжваюць значныя асігнаванні на далейшае развіццё сельскай гаспадаркі, умацаванне яе эканамічнай і матэрыяльна-тэхнічнай базы.

Новы, 1966 год будзе азнаменаваны буйнейшай падзеяй у жыцці нашай партыі і ўсяго савецкага народа — у сакавіку адбудзецца XXIII з'езд КПСС.

Цяпер важна падвесці першыя вынікі нашай работы па выкананню рашэнняў сакавіцкага Пленума ЦК КПСС, усебакова прааналізаваць поспехі і памылкі, каб з першых жа дзён пяцігодкі ўзяць цвёрды курс на найбольш поўнае выкарыстанне ўнутраных рэзерваў сельскагаспадарчай вытворчасці.

1965 год — завяршаючы год сямігодкі. Таму, перш чым гаварыць аб яго выніках, неабходна хоць бы ў агульных рысах далажыць аб тых зрухах у сельскай гаспадарцы рэспублікі, якія адбыліся за мінулае сямігоддзе Вось некаторыя папярэднія даныя.

Валавая прадукцыя калгасаў і саўгасаў у 1965 годзе перавысіць ўзровень 1958 года прыкладна на 66 працэнтаў. Кожны гектар сельскагаспадарчых угоддзяў цяпер дае ў 1,7 раза больш валавой прадукцыі. Вытворчасць збожжа ўзрасла прыкладна на 1,5 мільёна тон, або на 90 працэнтаў, бульбы — на 1,9 мільёна тон, або на 63 працэнты, і цукровых буракоў — на 602 тысячы тон, або ў 3,4 раза. Вытворчасць малака падвоілася, а мяса — узрасла на 87 працэнтаў, вытворчасць яек павялічылася ў шэсць разоў.

У 1965 годзе калгасамі, саўгасамі і іншымі гаспадаркамі рэспублікі прададзена дзяржаве малака ў 2,4 раза, жывёлы і птушкі — у 2 разы, збожжа — у 2,1, бульбы — у 1,9, цукровых буракоў — у 3,6 раза больш, чым у 1958 годзе. Аплата чалавека-дня ўзрасла ў саўгасах з 1 рубля 64 капеек у 1958 годзе да 2 рублёў 31 капейкі ў 1965 годзе, а ў калгасах — з 70 капеек да 2 рублёў.

Аднак трэба прызнаць, што ў выніку буйных недахопаў у кіраўніцтве сельскай гаспадаркай сярэднегадавыя тэмпы прыросту вытворчасці прадукцыі земляробства і жывёлагадоўлі ў мінулай сямігодцы былі ніжэйшыя, чым прадугледжвалася планам. Па важнейшых паказчыках вытворчасці прадукцыі сельскай гаспадаркі кантрольныя лічбы сямігодкі калгасамі і саўгасамі рэспублікі не выкананы.

Асноўныя вынікі 1965 года

Найбольш высокія паказчыкі ў развіцці сельскай гаспадаркі атрыманы ў гэтым — завяршаючым годзе сямігодкі. **Паводле папярэдніх даных, план вытворчасці збожжа выканан на 111,7 працэнта і ўзровень вытворчасці 1964 года перавышан на 52 працэнты. План вытворчасці малака будзе выкананы прыкладна на 115 працэнтаў, або на 30 працэнтаў больш, і мяса — на 105 працэнтаў, або на 18 працэнтаў больш, чым у мінулым годзе.**

Павелічэнне вытворчасці прадукцыі сельскай гаспадаркі дало магчымасць паспяхова выканаць устаноўленыя рэспубліцы планы продажу дзяржаве прадуктаў земляробства і жывёлагадоўлі. **План продажу збожжа выканан на 137 працэнтаў, бульбы прададзена 1 мільён 200 тысяч тон, або 105 працэнтаў да плана. План продажу малака выканан да 20 снежня на 118 працэнтаў, звыш плана прададзена 297 тысяч тон, або на 418 тысяч тон больш, чым на гэту дату ў мінулым годзе.** Планы продажу збожжа, бульбы і малака выканалі і перавыканалі ўсе вобласці і большасць раёнаў рэспублікі. Выкананы таксама планы продажу дзяржаве мяса, яек і воўны.

Дакладчык адзначае, што гэтыя поспехі з'яўляюцца прамым вынікам дабратворнага ўплыву рашэнняў сакавіцкага Пленума ЦК КПСС, больш разумнага падыходу да планавання і ўзросшай адказнасці нашых кадраў.

Выконваючы рашэнні сакавіцкага Пленума ЦК КПСС, выкарыстоўваючы створаныя імі эканамічныя стымулы, калгасы і саўгасы рэспублікі дабіліся значных поспехаў у павелічэнні вытворчасці збожжа. Паводле папярэдніх даных, сярэдні ўраджай збожжавых у рэспубліцы склаў 11,3 цэнтнера з гектара, што на чатыры цэнтнеры больш, чым у мінулым годзе.

Найбольш высокі ўраджай збожжавых атрыман у Брэсцкай вобласці — 12,3 цэнтнера. У Мінскай вобласці ён склаў 12 цэнтнераў, Гомельскай і Гродзенскай — па 11,3 цэнтнера, Віцебскай — 11 цэнтнераў і Магілёўскай вобласці — 10,2 цэнтнера. Ураджай збожжавых і зернебабовых культур у цэлым па рэспубліцы сёлета ў паўтара раза перавышае сярэдні ўраджай за 1961—64 гады.

Далей тав. Сурганаў прыводзіць даныя, якія характарызуюць стан збожжавай гаспадаркі рэспублікі. Ён адзначае, што ў пятнаццаці раёнах у сярэднім з кожнага гектара сабрана ў гэтым годзе ад 13,5 да 16 цэнтнераў збожжавых. Самых высокіх вынікаў дабіліся Хойніцкі, Капыльскі, Карэліцкі і Глыбоцкі раёны. У 57 калгасах і 13 саўгасах ураджайнасць збожжавых перавысіла 20 цэнтнераў. Па 25—27 цэнтнераў збожжавых з гектара сабралі калгасы «Рассвет» Навагрудскага, «17 верасня» Столінскага, «Аснежыцкі» Пінскага, «Перамога» Баранавіцкага, «Новае Палессе» Лунінецкага, «Перамога», імя Калініна Жыткавіцкага раёнаў, саўгас «10 гадоў БССР» Любанскага раёна.

Высокія ўраджаі далі азімая пшаніца і яравы ячмень. У сярэднім па рэспубліцы ўраджай гэтых культур склаў каля 14 цэнтнераў, а ў Брэсцкай і Гомельскай абласцях ураджай пшаніцы дасягнуў амаль 18 цэнтнераў з кожнага гектара ўсёй плошчы пасеваў. Шчодра аплаціў працу земляробаў ячмень. Дакладчык у якасці прыкладу называе калгас «Новае Палессе» Лунінецкага раёна, дзе з кожнага з 350 гектараў сабрана па 37,5 цэнтнера гэтай культуры.

Гэтыя даныя паказваюць, наколькі ў рэспубліцы вялікія магчымасці і рэзервы для атрымання ўстойлівых і даволі высокіх ураджаяў збожжавых. На жаль, гэтыя магчымасці і рэзервы калгасы і саўгасы выкарыстоўваюць далёка не ў роўнай ступені. У Расонскім, Гарадоцкім, Лепельскім, Чашніцкім, Ельскім, Нараўлянскім, Астравецкім, Бярэзінскім, Крупскім, Клічаўскім, Краснапольскім, Бялыніцкім, Асіповіцкім, Слаўгарадскім раёнах збожжавых атрымана ў сярэднім ад 8,5 і менш цэнтнераў з гектара, а ў гаспадарках Лельчыцкага раёна — толькі па 6,2 цэнтнера.

Напрошваецца вывад, гаворыць дакладчык, што кіраўнікі і партыйныя арганізацыі гэтых раёнаў і гаспадарак фармальна, безадказна аднесліся да распрацоўкі практычных мерапрыемстваў, што вынікаюць з рашэнняў сакавіцкага Пленума ЦК КПСС. Міністэрству сельскай гаспадаркі, абкомам і райкомам партыі трэба разабрацца ў прычынах такой стракатасці ва ўраджайнасці, дапамагчы кіраўнікам і партарганізацыям гаспадарак выпрацаваць і ажыццявіць мерапрыемствы па рэзкаму павышэнню вытворчасці збожжавых і іншых культур у 1966 годзе, звярнуўшы асаблівую ўвагу на вывучэнне і пашырэнне перадавога вопыту вырошчвання збожжавых культур.

У будучым годзе трэба не толькі замацаваць дасягнуты ў рэспубліцы ўзровень ураджайнасці і валавых збораў збожжа, але і забяспечыць іх далейшы рост. Відаць, трэба парэкамендаваць калгасам і саўгасам разгледзець магчымасць расшырэння пасеваў ячменю, як найбольш ураджайнай збожжавай культуры ва ўмовах рэспублікі. Неабходная для гэтага колькасць насення ў нас ёсць. Трэба таксама вывучыць магчымасць некаторага павелічэння ў будучым годзе пасеваў азімай пшаніцы, асабліва за кошт перспектыўных, добра зарэкамендаваўшых сябе новых гатункаў, такіх, як «міронаўская-808» і іншыя.

Дакладчык спыняецца на значэнні **азімых культур** у агульным аб'ёме вытворчасці збожжа. Трэба мець на ўвазе, што сёлета, у адрозненне ад мінулых гадоў, у многіх гаспадарках сяўба азімых праведзена ў познія тэрміны. Прыкладна трэцяя частка пасеваў пайшла ў зіму, не паспеўшы ўзмацнець і раскусціцца. Таму ранняй вясной вельмі важна арганізаваць неабходны догляд пасеваў і перш за ўсё трэба падкарміць іх мінеральнымі ўгнаеннямі. У кожнай гаспадарцы трэба забраніраваць некаторую колькасць насення ячменю і іншых культур для магчымага перасеву часткі азімых.

У 1966 годзе трэба правесці вялікую работу па павышэнню ўраджайнасці і валавых збораў **грэчкі**. У большасці гаспадарак яе ўраджайнасць застаецца нізкай, і таму рэспубліка не выканала ў гэтым годзе план продажу дзяржаве гэтай важнай крупяной культуры.

Важную ролю ў эканоміцы калгасаў і саўгасаў адыгрывае **бульба**. У рэспубліцы набыт багаты вопыт атрымання высокіх ураджаяў гэтай культуры. У мінулым годзе ў сярэднім па калгасах і саўгасах сабрана па 112 цэнтнераў клубняў з гектара, за што Беларусь у цэлым, а таксама Мінская і Гомельская вобласці былі зацверджаны ўдзельнікамі Усесаюзнай выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі.

Нядрэнны ўраджай атрыман і сёлета. У калгасах і саўгасах 26 раёнаў і ў цэлым па Брэсцкай вобласці ён перавысіў 100 цэнтнераў з гектара, а ў Любанскім раёне сабрана па 172 цэнтнеры, Пінскім — 158, Івацэвіцкім — 137, Хойніцкім — 127, Лунінецкім — 125, Жлобінскім, Столінскім і Кіраўскім раёнах — па 123 цэнтнеры з гектара.

Ужо рад гадоў першае месца ў рэспубліцы па ўраджайнасці бульбы займае калгас імя Кірава Пінскага раёна. Тут з плошчы 420 гектараў сабрана па 320 цэнтнераў клубняў.

Аднак, адзначае дакладчык, дасягнуты ўзровень ураджайнасці бульбы нас ні ў якой ступені не можа задавальняць. У гэтым годзе ў калгасах і саўгасах сабрана ў сярэднім толькі па 89 цэнтнераў з гектара, а ў Магілёўскай вобласці і таго менш — 77 цэнтнераў. План вытворчасці гэтай культуры не выканан. Асабліва нізкі ўраджай атрыман у калгасах і саўгасах Чавускага, Краснапольскага, Бялыніцкага, Смалявіцкага і Астравецкага раёнаў. У 240 гаспадарках сабрана менш як 50 цэнтнераў бульбы з гектара.

Галоўная прычына гэтага — нізкая культура агратэхнікі вырошчвання бульбы, нездавальняючая якасць пасадачнага матэрыялу, дрэнная запраўка глебы ўгнаеннямі, а таксама велізарныя страты ў перыяд уборкі.

На будучы год калгасы і саўгасы намячаюць атрымаць у сярэднім па рэспубліцы 112 цэнтнераў бульбы з гектара. Гэта зусім рэальная задача, тым больш, што такі ўзровень у 1964 годзе быў

(Заканчэнне на 2-й стар.).

З поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў бібліятэцы